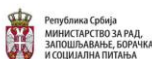

Унапређење права детета
кроз јачање система
правосуђа и социјалне заштите
у Србији

Унапређење права детета кроз јачање система правосуђа и социјалне заштите у Србији - Положај детета у грађанским судским поступцима -

Београд, октобар 2017. године

“Унапређење права детета кроз јачање система правосуђа и социјалне заштите у Србији”?

- где смо сада и куда даље - две године од почетка реализације пројекта -

Како бисмо сагледали каква је пракса судова и центара за социјални рад у породичноправним стварима које се тичу права детета, праћена су три основна индикатора дефинисана самим пројектом, и то:

- *дужина трајања судских поступака у породичним стварима које се тичу детета,*
- *рок у коме центри за социјални рад достављају суду своје налазе и стручна мишљења и*
- *начин утврђивања мишљења детета у судским поступцима у породичним стварима који се тичу детета.*

А у сврху остваривања два кључна циља која је активностима у оквиру пројекта требало остварити:

1) скраћивање трајања судског поступка у породичноправним стварима кроз убрзање израде стручног налаза и мишљења органа старатељства уз пуно поштовање најбољег интереса детета; и

2) унапређење примене принципа партиципације детета и принципа најбољег интереса детета.

Општи циљ: Обезбеђивање да системи правосуђа и социјалне заштите раде у 'најбољем интересу детета' како би се унапредио квалитет дечје заштите.	
Почетно стање (2013 – 2014)	Остварено (2016)
Парница која се односи на родитељско право или насиље у породици (у просеку) траје годину дана	3/4 посматраних предмета се оконча у периоду до 9 месеци, а уобичајено (у великој већини) у мањим срединама поступци трају 6 - 7 месеци. Посредно се закључује да преко 9 месеци траје 1/4 предмета. Није посебно мерено колико их траје преко годину дана. Уобичајено трајање поступка скраћено је у односу на почетно стање.
Мишљење ЦСР се добија за у просеку 3-6 месеци	Извештаји центара за социјални рад израђују се и достављају суду уобичајено у року од 2 месеца Рокови за поступање се дају од стране суда, у великој мери се поштују, некада су они краћи, али само изузетно су дужи од два месеца. Скраћење рокова није утицало на садржину извештаја, односно није примећен никакав пад у њиховом квалитету.
У 5% случајева извештај ЦСР-а у потпуности прати процедуру која се примењује за изражавање мишљења од стране детета у складу са чланом 65 Породичног закона	15 % посматраних предмета 50 % деце чије је мишљење утврђивао центар за социјални рад саслушана су у складу са правилима прописаним чланом 65 Породичног закона Србије. У погледу овог индикатора дошло је до извесног побољшања, међутим не у степену који је био предвиђен пројектом. Због карактера самог индикатора који има и квалитативну компоненту незахвално је мерити га процентима. Ипак, извесно да је у 6 од 40 предмета прегледаних у судовима могуће са извесношћу закључити да је дете саслушано на предвиђен начин што чини 15% предмета. То не значи да је у свим другим предметима кршено право детета, али свакако један сегмент посла, па макар то било само документовање, није изведен доследно на прописан начин. Може се закључити да су израђене смернице с тога добра основа за даљи рад те да у том погледу, највећи изазов који предстоји у наредном периоду је размена искустава и уједначавање постојеће праксе односно капацитета стручних радника.

Закључци истраживања упућују на следеће препоруке за рад у наредном периоду:

- ⇒ Континуирано пратити статистичким инструментима два временска показатеља: трајање израде мишљења центра за социјални рад и трајње судских поступака који се тичу деце (а нарочито оних који су дефинисани Породичним законом);
- ⇒ Унапредити и ускладити статистику судова и центара за социјални рад тако да омогући праћење врсте поступака и исхода поступка (који буду одабрани као релевантни), трајања поступака, броја деце у поступцима пред судом, броја поступака покренутих као резултат заштите детета пред центром за социјални рад, броја саслушане деце непосредно и посредно, и других дефинисаних индикатора, а све дисагрегисано према полу детета. (Унапређење статистике се мора гледати као јединствен посао суда и органа старатељства јер ове статистике морају бити компатибилне не само због упоредивости података већ због економичности послова статистичког праћења);
- ⇒ Убрзати физичку комуникацију између суда и центра за социјални рад (којом може претходити анализа овог проблема, јер је у овом моменту његов узрок нејасан);
- ⇒ Радити на уједначавању праксе - наставити са изградњом капацитета и свести професионалаца о оба начела од важности у судским грађанским поступцима – најбољи интерес детета и учешће детета и у том смислу:
 - Користити израђене материјале/инструменте за продубљену и продужену едукацију,
 - Организовати размену искустава, саветовања и вршњачке (пеер) едукације које треба да буду основни метод даље обуке/рада.